

ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ІНСТИТУЦІОНАЛІЗОВАНОГО МЕХАНІЗМУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Автор розкрив значення міжнародних організацій як механізму міжнародного співробітництва. У статті проаналізовані доктринальні підходи до визначення поняття міжнародна організація, розглянуто історію розвитку міжнародних організацій як механізму міжнародного співробітництва. Проілюстровано значення міжнародних організацій у сучасному світі на прикладі діяльності ООН.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, постійні міжнародні конференції, міжнародні адміністративні союзи, міжнародні організації.

Месхія А. Н. Генезис развития международных организаций как институционализированного механизма международного сотрудничества.

Автор раскрыл значение международных организаций как механизма международного сотрудничества. В статье проанализированы доктринальные подходы к определению понятия международная организация и рассмотрена история развития международных организаций как механизма международного сотрудничества. Проиллюстрировано значение международных организаций в современном мире на примеры деятельности ООН.

Ключевые слова: международное сотрудничество, постоянные международные конференции, международные административные союзы, международные организации.

Meschia O. N. The Genesis of International Organizations as an Institutionalized Mechanism of International Cooperation.

The significance of international organizations as a mechanism for international cooperation has been revealed. The doctrinal approaches to the definition of an international organization and the history of international organizations as a mechanism for international cooperation have been analyzed in the article. The importance of international organizations in a contemporary world has been illustrated on the example of the United Nations Organization.

Keywords: international cooperation, regular international conferences, international administrative unions, international organizations.

У сучасному світі роль міжнародних організацій є надзвичайною, оскільки вони є найважливішою формою реалізації міжнародного співробітництва та багатосторонньої дипломатії. Майбутнє всього людства залежить від того яким є сьогодні та буде в майбутньому міжнародний порядок. Своєю чергою, стан міжнародного порядку значною мірою залежить від діяльності (або бездіяльності) міжнародних організацій.

Надзвичайне значення діяльності міжнародних організацій у сучасному світі можна проілюструвати на декількох прикладах. Лише завдяки ефективній діяльності Всесвітньої організації охорони здоров'я стала можливою локалізація та боротьба з поширенням вірусу ебола в Африці. Подолання наслідків світової продовольчої кризи стало можливим лише за ефективною координації з боку Світової продовольчої та сільськогосподарської організації. Без ефективного сприяння Організації Об'єднаних Націй було б неможливим подолання наслідків збройних конфліктів у Гвінеї, Гвінеї-Біссау та Сьєрра-Леоне. За ефективною участі миротворчих сил Організації Об'єднаних Націй стало можливим досягнення миру в Південному Судані, Косово, Ліберії, Західній Сахарі та інших регіонах. Зростаюче значення міжнародних організацій обумовлює необхідність їх дослідження як форми міжнародного співробітництва.

У сучасній доктрині існує доволі багато робіт присвячених або ж праву міжнародних організацій (наприклад в роботах К. Амеразінге, К. Брьольмана, Я. Клаберса, Г. Шермерс та інших) або ж окремим міжнародним організаціям (наприклад, Б. Конфорті, Л. Гудріча, Я. Мартінетті та інших). До того ж, питання про сутність міжнародних організацій висвітлюється практично в кожному курсі з міжнародного публічного права (наприклад курсах з міжнародного права Р. А. Каламкаряна, І. І. Лукашука, А. П. Мовчана, Л. Оппенгейма та інших) Водночас на сьогодні фактично немає робіт, які б аналізували роль і значення міжнародних організацій у контексті дослідження міжнародного співробітництва.

Автор поставив собі за мету розкрити значення міжнародних організацій як механізму міжнародного співробітництва. З огляду на мету були визначені такі цілі: проаналізувати доктринальні підходи до визначення поняття «міжнародна організація»; розглянути історію розвитку міжнародних організацій як механізму міжнародного співробітництва; проілюструвати значення міжнародних організацій у сучасному світі на приклади діяльності ООН.

У найширшому розумінні термін «міжнародна організація» охоплює не лише організації, членами яких є держави, а також і міжнародні неурядові організації і навіть промислові і комерційні картелі. Категорія «Міжнародна організація» найчастіше застосовується саме у розумінні «міжурядова організація». Відповідно до резолюції ЕКОСОП 288 (X) від 27 лютого 1950 року «будь-яка міжнародна організація, що не була створена відповідно до міжнародної угоди, має розглядатися як неурядова організація»[15]. Це положення було закріплено з метою уточнення правил, що стосуються консультативного статусу неурядових громадських організацій. Конвенція ООН з Морського права від 10 грудня 1982 року закріпила таке визначення міжурядових організацій: «міжнародна організація означає міжурядову організацію утворену державами» (стаття 1, додатку IX) [2].

І. І. Лукашук визначив міжнародні організації як засновані міжнародним договором організації, покликані на постійній основі координувати дії держав-членів відповідно до наданих їм повноважень [26].

К. А. Бекяшев запропонував більш широке визначення поняття міжнародна організація, відповідно до якого міжнародна організація – це об'єднання держав, створене відповідно до міжнародного права і на основі міжнародного договору, для здійснення співробітництва в політичній, економічній, культурній, науково-технічній, правовій та інших галузях, що має необхідну для цього систему органів, права і обов'язки, похідні від прав і обов'язків держав, і автономну волю, обсяг якої визначається волею держав-членів [22, с. 356].

Р. А. Каламкарян визначив міжнародні організації як об'єднання держав, засновані на основі міжнародного договору для досягнення загальних цілей, що мають постійні органи і діють в інтересах держав-членів з повагою до їх суверенітету[24, с. 219].

Як зазначає К. А. Бекяшев міжнародні організації є основними організаторами спілкування держав [22, с. 353]. Слід окремо наголосити на тому, що міжнародні організації є органами співробітництва держав, вони не носять наддержавного характеру [26, с. 34]. Міжнародний суд ООН неодноразово підкреслював, що в природі міжнародних організацій немає нічого такого, що дало б підстав розглядати їх як щось подібне наддержави. Організація має лише ту компетенцію, якою її наділили держави [9].

Міжнародні організації мають різну правову природу і є різними за членським складом. Від універсальних організацій, що займаються питаннями світового значення як підтримання миру і розвиток, до організацій, що займаються режимом судноплавства на міжнародних річках або здійснюють контроль китобійного промислу.

Міжнародний характер організації не залежить від того, чи така організація є відкритою або закритою, загальною або спеціалізованою, універсальною або регіональною. Водночас міжнародна організація має відповідати певним мінімальним критеріям, а саме:

- мати окрему міжнародну правосуб'єктність (зазвичай визначається міжнародною угодою);
- члени організацій мають бути представлені на рівні центральних урядів або органів центрального уряду;
- мати постійний секретаріат (для того щоб відрізнитися від постійної конференції або не бути придатком іншої організації чи національного уряду) [16, с. 36].

Міжнародний Суд ООН у справі про відшкодування шкоди дав таке визначення міжнародної правосуб'єктності: Суб'єкт міжнародного права або міжнародна особа – це організація (особа) здатна мати міжнародні права і обов'язки, і яка здатна захищати свої права висуваючи претензії.

Держави мають міжнародну правосуб'єктність *ab initio* і *ipso jure*. Держави є первинними і головними суб'єктами міжнародного права. Вони мають всю повноту міжнародних прав і обов'язків визнаних міжнародним правом. Правосуб'єктність будь-яких інших суб'єктів міжнародного права є похідною від держав. Міжнародні організації як правило наділені правосуб'єктністю як відповідно до міжнародного права, так і згідно з внутрішнім правом держав-членів. Їх міжнародна правосуб'єктність визначається установчими договорами і міжнародним правом. Правосуб'єктність міжнародних організацій має спеціальний характер, оскільки обмежена цілями і повноваженнями, необхідними для вирішення поставлених перед ними завдань і закріпленими в їх установчих актах [7, с. 464].

Сутність діяльності міжнародних організацій полягає у визначенні і узгодженні інтересів держав-членів, вироблення на цій основі спільної позиції, спільної волі, визначенні відповідних завдань, а також

методів і засобів їх досягнення. Специфіка міжнародних організацій проявляється в тому, що їх членами є суверенні держави. Це обумовлює специфіку функцій і механізмів їх реалізації. Основні етапи діяльності організації складаються з обговорення, ухвалення рішення і контролю за його виконанням. Виділяють три основні види функцій міжнародних організацій: регулятивні, контрольні, оперативні [26, с. 40].

Досліджуючи питання про роль міжнародних організацій як механізму міжнародного співробітництва держав необхідно розглянути генезу концепції міжнародних організацій. Міжнародні міжурядові організації виникли лише наприкінці XIX століття. Водночас міжнародні відносини, що реалізувалися через двосторонні відносини держав, мають більш тривалу історію. Консульські установи, метою яких є захист торгівельних інтересів, виникли ще за часів Стародавньої Греції, а дипломатичні установи, покликані забезпечити представництво держав, набули своїх сучасних ознак у XV столітті. Саме ці установи дали поштовх для формування більш складних міжнародних інституцій у XIX столітті [1, с. 1].

Коли двосторонні відносини, що відбувалися через дипломатичні посольства або місії, виявилися недостатніми для вирішення складних ситуацій, що стосувалися більше ніж двох держав, виникла потреба у створенні засобів для представництва зацікавлених держав на одному форумі. Таким засобом стали міжнародні конференції *ad hoc*, що скликалися для обговорення конкретного питання та завершували свою роботу як тільки досягалася відповідна угода. Вони стали основою для формування постійних міжнародних організацій з постійними органами. Вестфальський мирний договір 1648 року було укладено в результаті такої міжнародної конференції, так само як і рішення Віденського конгресу 1815 року та Версальський мирний договір 1919 року. Крім того, були і інші міжнародні конференції, зокрема, Берлінський конгрес 1871 року, Гаазькі конференції миру 1899 і 1907 років, що стосувалися не лише питань миру. Такі конференції скликалися для вирішення міжнародних питань на багатосторонній основі. Зазвичай за результатами конференції укладалися міжнародні угоди або конвенції. Коли ж метою конференції було не укладання міжнародного договору, ухвалювався меморандум або протокол конференції [10].

Система конференції *ad hoc* мала обмеження, що стосувалися як кола питань, що могли бути винесені на обговорення, так і якості схвалюваних рішень. Основними недоліками такої системи були:

- для обговорення кожного окремого питання було необхідно заново скликати окрему конференцію (за ініціативою зацікавленої держави або держав);
- конференції слугували більше як платформи для проведення зовнішньої політики держав, аніж як форуми для обговорення і вирішення проблем (наприклад, як сучасні органи системи ООН, або як органи Ліги Націй) внаслідок чого ефективність переговорів часто втрачалася;
- конференції проводилися за ініціативою і на запрошення держави або держав, що фінансували проведення конференції, через що нівелювався принцип «членства держав», що передбачає наявність обов'язків і зобов'язань, а також права бути представленим;
- найважливішим є те, що в основі системи міжнародних конференцій *ad hoc* був покладений принцип рівності, це означало, що будь-яке рішення могло бути ухвалене лише одностайно і не могло бути ухвалене на основі рішення більшості;
- конференції *ad hoc* передовсім почали розглядатися як механізми для обговорення політичних питань, а не для обговорення юридичних;
- зрештою конференції виявилися неспроможними вирішувати політичні проблеми [1, с. 2].

Більш ґрунтовні зміни відбувалися у Західній півкулі (між державами Південної та Північної Америки). Американські держави збиралися на регіональні конференції починаючи з 1826 року, однак такі конференції не мали особливого успіху аж до Вашингтонського конгресу 1885 року. Конференції проводилися періодично і зрештою призвели до створення Організації Американських Держав (ОАД). Такі конференції зробили свій внесок у формування інструментарію міжнародних організацій у декількох напрямках, а саме:

- конференції проводилися не за ініціативою і не на запрошення будь-якої окремої держави, а час і місце проведення наступної конференції визначалися на попередній;
- порядок денний конференції готувався керівним органом постійного адміністративного органу – Панамериканським Союзом, створеним у 1912 році;
- виникало більше можливостей для проведення підготовчої роботи перед кожною конференцією, аніж перед конференцією *ad hoc*;
- періодичний характер конференції дав можливість для розробки більш досконалих процедурних положень [3, с. 42].

На противагу цьому, неурядові союзи або асоціації виникли з усвідомлення неурядовими організаціями, до складу яких входили як приватні особи, так і колективні об'єднання, що їх інтереси мали міжнародний характер, що потребувало захисту таких інтересів спільно з подібними органами в інших державах через постійні міжнародні асоціації. Ймовірно першою міжнародною конференцією приватного характеру за результатами якої було створено міжнародну асоціацію стала конференція щодо розробки Всесвітньої конвенції проти рабства 1840 року. З того часу було створено безліч приватних асоціацій або союзів, включаючи Міжнародний Комітет Червоного Хреста (1863 рік), Асоціацію міжнародного права (1889 рік) і Міжнародна торгівельна палата (1919 рік). З огляду на зростання кількості таких приватних об'єднань та потреби у координації їх діяльності у 1910 році було створено Союз Міжнародних Асоціацій. Такі приватні об'єднання дали імпульс для розвитку міждержавних об'єднань публічного характеру. Їх поява свідчить про те, що зростання кількості і розвиток міжнародних організацій відбувалося внаслідок усвідомлення людства потреби співпрацювати на міжнародному рівні для досягнення спільних цілей [11].

Публічні міжнародні союзи, що також утворилися у XIX столітті особливо у його другій половині, мали більше значення для формування сучасних міжнародних організацій. Публічні міжнародні об'єднання, що виникли в цей час були міжнародними адміністративними союзами – установами, що діяли відносно постійно і займалися неполітичною діяльністю технічного характеру. На відміну від неурядових асоціацій до складу таких організацій входили уряди держав [1].

Віденський конгрес проголосив принцип свободи судноплавства, що призвело до створення багатьох комісій із судноплавства. Яскравим прикладом такої комісії стала Комісія з судноплавства по Рейну, якій були надані значні повноваження, включаючи законодавчі і політичні. Були створені також і інші комісії, зокрема, щодо судноплавства по Дунаю, Ельбі та річці По [25].

Окремо слід відзначити, що першим важливим міжнародним адміністративним союзом став Міжнародний телеграфний союз. Починаючи з 1849 року міжнародні угоди укладалися між європейськими державами стосовно телеграфного зв'язку. У 1850 році було створено німецько-австрійський телеграфний союз, до іншого союзу входили Франція, Бельгія та Прусія, а згідно з конвенцією 1852 році укладеною у Парижі всі континентальні держави, що мали державні служби телеграфного зв'язку домовилися встановити взаємне регулювання телеграфного зв'язку. Дійсно укладені конвенції сприяли поліпшенню міжнародних відносин, однак вони не могли забезпечити уніфікованості та постійності як того вимагали реалії міжнародного життя. Прагнення досягти такої уніфікованості через створення адміністративного союзу заклало передумови для скликання Паризької конференції 1865 року. У конференції взяли участь делегації, до складу яких входили дипломати та технічні експерти, від двадцяти держав. Таким чином, конференція мала подвійний характер, з одного боку вона проходила у формі дипломатичного конгресу, а з іншого зустрічі технічних експертів. З огляду на такий подвійний характер конференції за її результатами дипломатами було укладено міжнародний договір, а технічними експертами – регламент, що встановлював особливості адміністрування телеграфного зв'язку. Два зазначені документи сприяли значному спрощенню міжнародних послуг телеграфу, а також суттєвому зниженню міжнародних тарифів. Таким чином виник Міжнародний телеграфний союз.

Перша постійна конференція союзу була проведена у червні 1868 року у Відні. Подвійний характер конференції було збережено – воно складалася з двох секцій дипломатичних і технічних представників. Найважливіше рішення ухвалене на конференції 1868 року було про створення постійного бюро у Берні, що мало функціонувати як центральний орган союзу [14, с. 16].

Інші численні адміністративні союзи виникали у багатьох сферах відповідно до потреб, що виникали, зокрема, Всесвітній поштовий союз створений у 1874 році, Міжнародний союз залізничних вантажних перевезень 1890 рік, Міжнародне бюро промислової власності 1883 рік, Міжнародне бюро літературної власності 1886 рік, Міжнародне бюро з охорони здоров'я 1907 рік.

В рамках таких союзів проводились періодичні зустрічі представників держав-членів, рішення ухвалювалися одностайно, а постійний секретаріат виконував адміністративні функції. Найважливіший внесок зазначених союзів до формування сучасної концепції міжнародної організації полягав у їх інституційному елементі, що забезпечувався через постійний орган – секретаріат. Створення секретаріатів стало поворотним моментом у переході від міжнародних конференцій до міжнародної організації як інституціоналізованої форми міжнародного співробітництва.

Іноді в рамках міжнародних союзів функціонували постійні дорадчі або законодавчі органи (наприклад в Всесвітньому поштовому союзі та Міжнародному телеграфному союзі). Тенденція до забезпечення постійності міжнародних асоціацій була дуже помітною [21].

Крім того, почався відхід від правила одностайності, що стало надзвичайно важливим явищем, особливо коли такий відхід стосувався законодавчих функцій, як наприклад у випадку комісії із судноплавства по Рейну. Надзвичайно важливим стало розмежування конвенцій, що склалися із загальних правил, і регламентів, що детально врегульовували питання щодо виконання загальних положень конвенцій. Регламенти могли бути змінені за більш простою процедурою [16].

Зважене голосування і розподіл фінансових внесків між державами-членами дали можливість вирішити найскладніші проблеми, притаманні системі міжнародних конференцій. Більше того, не лише інтереси держав були належним чином представлені, представництво інтересів залежних територій, приватних корпорацій або асоціацій, яким могло бути надано статус спостерігача, а в окремих випадках навіть право голосу, дало поштовх до визнання необхідності прагматично оцінювати реалії міжнародних відносин. Таке визнання мало надзвичайне значення і заклало передумови подальшого розвитку концепції «міжнародної організації». Такі особливості сприяли глибокому усвідомленню держав потенційних можливостей міжнародних організацій як засобу захисту інтересів, спільних для багатьох держав, без завдання шкоди інтересам будь-якої окремої держави [1].

У 1919 році із підписанням Версальського мирного договору було зроблено першу спробу створити політичну організацію відкритого і універсального характеру – Лігу Націй. 8 січня 1919 року Президент США В. Вільсон виступив з промовою, у якій виклав свої чотирнадцять пунктів, один з яких, зокрема, стосувався створення загальної асоціації націй відповідно до спеціальних міжнародних договорів з метою надання взаємних гарантій політичної незалежності і територіальної цілісності великим і малим державам.

Ліга Націй була першою міжнародною організацією, що була створена не лише для організації співробітництва між державами у сферах, що не мали особливого політичного значення (транспорту та зв'язку), а мала на меті чітко визначені цілі гарантувати мир і створити систему колективної безпеки, за якої напад на одну із держав-членів дав би право іншим державам прийти на допомогу державі, що стала жертвою нападу. Визначальною ознакою Ліги Націй стало те, що держави-учасниці могли виносити на обговорення будь-які питання міжнародних відносин. Крім того, Ліга Націй створювалася на основі ідеї про те, що війни або міжнародні спори або будь-які ситуації, що можуть призвести до міжнародної напруги стосуються кожної держави, оскільки можуть призвести до порушення міжнародного миру [8, с. 219-223].

Крім того, Пакт Ліги Націй у п. 1 ст. 24 передбачав, що під керівництвом цієї організації повинні бути всі міжнародні бюро, вже створені колективними договорами, якщо держави-учасниці таких договорів дадуть на це свою згоду, і що всі міжнародні бюро та всі комісії з врегулювання питань міжнародного значення, котрі будуть створені пізніше, також повинні бути під її керівництвом. Зазначене положення Статуту Ліги Націй свідчить про те, що її засновники зробили спробу зосередити діяльність міжнародних адміністративних союзів під керівництвом Ліги Націй і відповідно зробити її центром всього міжнародного співробітництва [23, с. 267-268].

Статті 23 і 25 Пакту ставили перед Лігою ряд задач з міжнародного співробітництва. Вони стосувалися поліпшення умов праці, поводження з тубільцями, торгівлі жінками та дітьми, торгівлі опіумом і іншими небезпечними наркотиками, торгівлі зброєю і військовим спорядженням, свободі комунікацій і транзиту, попередженню епідемій і боротьбі з ними, спостереженню над міжнародними бюро, спілками і комісіями і співробітництва з організаціями Червоного Хреста [28].

Створення Ліги Націй дало поштовх для того, щоб публічні міжнародні організації міцно утвердилися як форма міжнародного співробітництва. Більше того, деякі міжнародні практики розроблені ще Лігою Націй виявилися доволі ефективними і навіть сьогодні широко застосовуються ООН та іншими міжнародними організаціями (наприклад проведення миротворчих операцій). Наприкінці Другої Світової Війни виникла унікальна можливість змінити світову міжнародну систему. Старий порядок було ліквідовано, а держави прагнули врахувати уроки і досвід минулого, а також не допустити помилок, що призвели до розв'язання руйнівної війни [17, с. 33].

Зрештою, дев'ятнадцяте століття слід вважати епохою підготовки міжнародних організацій, цей хронологічний період розпочався у 1815 році і завершився у 1914 році. Період після 1914 року слід розглядати як еру заснування системи міжнародних організацій.

А. П. Мовчан справедливо відзначив, що міжнародні організації, створені до Організації Об'єднаних Націй, довели практичну можливість домінування загальних інтересів і загальної згоди у держав-членів над розбіжностями і навіть суперечностями між ними, підтвердили успішність функціонування міжнародних організацій, і тому після другої світової війни вони стали найважливішим інститутом міжнародних відносин [27].

Кульмінацією міждержавних організацій стало створення Організації Об'єднаних Націй та її спеціалізованих установ. Організація Об'єднаних Націй була створена 24 жовтня 1945 року п'ятдесятьма країнами, які були сповнені рішучості зберегти мир за допомогою розвитку міжнародного співробітництва і забезпечення колективної безпеки. Як Ліга Націй, так і Організація Об'єднаних Націй діє на основі принципу добровільного співробітництва. На сьогодні членами Організації Об'єднаних Націй є 193 країни, тобто майже всі країни світу [4].

Однією з найбільших переваг Статуту ООН перед Пактом Ліги Націй є те, що положення Статуту ООН визначають цілі, політики та засоби їх реалізації, а також процедури міжнародного економічного і соціального співробітництва. Пакт Ліги Націй містив лише три статті економічного і соціального спрямування. Більше того, окрім загального формулювання «зادля забезпечення міжнародного порядку і співробітництва» Преамбула Пакту не містила жодної згадки про співробітництво з соціальних та економічних питань [20].

Відповідно до Статуту головними органами Організації Об'єднаних Націй є Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Економічна та Соціальна Рада, Рада з Опіки, Міжнародний Суд ООН та Секретаріат.

Слід відзначити, що Рада з опіки припинила своє функціонування 1 листопада 1994 року із проголошенням незалежності Палау, останньої з територій, що перебували під опікою Організації Об'єднаних Націй. Відповідно до резолюції ухваленої 25 травня 1994 року до Регламенту Ради з Опіки було внесено зміни згідно з якими Рада скасувала зобов'язання проводити регулярні щорічні зустрічі. Натомість було передбачено, що зустрічі будуть проводитися за потреби за рішенням Ради або її Президента, за запитом більшості держав-членів, Генеральної Асамблеї, або Ради Безпеки [19].

Окремо слід відзначити, що технічні організації, діяльність яких була пов'язана із охороною здоров'я, економічним і фінансовим співробітництвом, створювалися в рамках організаційної структури Ліги Націй. Водночас в рамках ООН було застосовано інший підхід, відповідно до якого міжнародне співробітництво у окремих сферах має координуватися відповідними автономними організаціями – спеціалізованими установами, які в подальшому мають встановити правовий режим взаємних відносин та відносин з Організацією Об'єднаних Націй на основі міжнародних договорів [6, с. 19-20].

Світ поступово змінюється, відповідно змінюються і питання, що постають перед Організацією Об'єднаних Націй. Сьогодні ООН стала унікальною платформою для міжнародного співробітництва, її універсальний характер дозволяє мобілізувати фактично все міжнародне співтовариство держав для вирішення проблем всесвітнього масштабу. Діяльність ООН є надзвичайно важливою для підтримання міжнародного миру та безпеки, стабільності та процвітання. Свідченням ефективності Організації Об'єднаних Націй як універсального механізму міжнародного співробітництва є результати її роботи. Так, за даними ООН, в цілях гуманітарної допомоги жертвам надзвичайних ситуацій у всьому світу ООН мобілізує понад 7 мільярдів доларів США щороку, органи системи ООН допомагають більше ніж 34 мільйонам біженців, що рятуються від війни, голоду або переслідувань. Діяльність ООН спрямована також і на відновлення миру на територіях уражених збройними конфліктами, зокрема, у 14 миротворчих місіях ООН беруть участь понад 120 000 миротворців зі 115 держав світу. Крім того, діяльність ООН спрямована на підтримку діяльності національних урядів у боротьбі з бідністю та досягненням їх цілей розвитку, зокрема, ООН за останні два роки мобілізувала понад 60 мільярдів доларів США для досягнення цілей розвитку, кожного року фінансує вакцинацію 40 % дітей у всьому світі [5].

Список використаних джерел:

1. Amerasinghe C. F. Principles of the Institutional Law of International Organizations / C. F. Amerasinghe. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – 571 p.
2. Annex IX. Participation by International Organizations of the United Nations Convention on the Law of the Sea [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm
3. Brölmann C. The Institutional Veil in Public International Law International Organisations and the Law of Treaties / Catherine Brölmann. – Oxford : Hart Publishing, 2007. – 313 p.
4. Conforti B. The Law And Practice Of The United Nations (Legal Aspects of International Organization) / B. Conforti. – Leiden/Boston : Martinus Nijhoff Publishers, 2004. – 328 p.
5. Delivering Results / Strengthening the UN [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/strengtheningtheun/results.shtml>
6. Goodrich L. M. From League of Nations to United Nations / Leland M. Goodrich // International Organization. – Vol. 1. – № 1. – (Feb., 1947). – P. 3-21.

7. Grant P. J. Encyclopaedic Dictionary of International Law / John P. Grant, J. Craig Barker. – Oxford : Oxford University Press, 2009. – 691 p.
8. Hofstadter R. Great Issues in American History, Vol. III: From Reconstruction to the Present Day, 1864-1981 / Richard Hofstadter. – NY : Vintage, 1982. – 624 p. Interpretation of the Agreement of 25 March 1951 between the WHO and Egypt : Advisory Opinion of 20 December 1980. – I.C.J. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icj-cij.org/docket/files/65/6303.pdf>
9. Klabbers Jan An Introduction to International Institutional Law / Jan Klabbers. – Cambridge University Press, 2002. – 438 p.
10. Lindblom A.-K. Non-Governmental Organisations in International Law / Anna-Karin Lindblom. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 559 p.
11. Martinetti I. An Overview of U.N. Management Reform / Irene Martinetti // Centre for UN Reform Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/60>
12. Paul J. A. UN Reform: An Analysis / James A. Paul // Global Policy Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/225/32182.html>
13. Reinsch P. S. Public International Unions: Their Work and Organization / Paul S. Reinsch. – Boston and London: Ginn and Company, 1911. – 189 p.
14. Review of the Consultative Arrangements with the Non-governmental Organizations / ECOSOC Resolution 288(X) of 27 February 1950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/138/73/IMG/NR013873.pdf?OpenElement>
15. Schermers H. G. International Institutional Law Unity within Diversity [Fifth Revised Edition] / Henry G. Schermers, Niels M. Blokker. – Leiden&Boston : Martinus Nijhoff Publishers, 2011. – 1310 p.
16. Singer H. W. International Development Co-operation : Selected Essays by H. W. Singer on Aid and the United Nations System / H. W. Singer [ed. D. John Shaw]. – N. Y. : Palgrave, 2001. – 249 p.
17. The United Nations System // UN Official Web-Site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/en/aboutun/structure/pdfs/UN%20system%20chart_letterbw_2013.pdf
18. Trusteeship Council // The UN official web site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/mainbodies/trusteeship/>
19. Van Genneken A. H. M. Historical Dictionary of the League of Nations / Anique H.M. van Ginneken. – The Scarecrow Press, Inc., 2006. – 322 p.
20. Wolfrum R. International Administrative Unions / Wolfrum R. // Max Planck Encyclopedia of Public International Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e471#law-9780199231690-e471-div1-1>
21. Бекашев К. А. Международное публичное право: учеб. / Л. П. Ануфриева, К. А. Бекашев, Е. Г. Моисеев, В. В. Устинов [и др.]; отв. ред. К. А. Бекашев. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 2009. – 1008 с.
22. Вільчак Я. М. Поняття та класифікація спеціалізованих економічних установ системи ООН / Я. М. Вільчак // Університетські наукові записки. – 2006. – № 1 (17). – с. 266 – 272.
23. Каламкарян Р. А. Международное право : Учебник. / Каламкарян Р. А., Мигачев М. И. – М. : Изд-во Эскмо, 2004. – 688 с.
24. Кулько А. В. Перспективи вдосконалення сучасних договірних механізмів регламентації співробітництва держав із судноплавного використання основних міжнародних рік Європи: значення для України / А. В. Кулько // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2013. – № 5. – С. 148 – 152.
25. Лукашук И. И. Международное право: Особенная часть: учебник для студентов юридических факультетов и вузов / И. И. Лукашук. — Изд. 3-е, перераб. и доп. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 517 с.
26. Мовчан А. П. Международный правопорядок / А. П. Мовчан. – М., 1996. – 102 с.
27. Оппенгейм Л. Международное право / Л. Оппенгейм, Г. Лаутерпахтом; Пер. с англ. ред. и предисл. С. Б. Крылова. – М. : Изд-во иностр. лит., 1948. – Т. 1 : Полутом 1 : Мир. – 408 с.

** Месхія Олександр Нодарович – аспірант Інституту законодавства Верховної Ради України.*